

вна ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Х., 2005. – С. 163.

3. Землекористування: сучасність та перспективи. / Авт.-упоряд.: Артеменко В.П., Врублевський О.С. – К.: Інститут громадянського суспільства: ТОВ «ІКЦ «Леста», 2005. – С. 127.
4. Бурцев О.В. Земельні межові спори: різновиди та їх особливості / О.В. Бурцев // Проблеми законності. – 2014. – Вип. 127. – С. 88. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2014_127_14
5. Лейба Л.В. Правове регулювання вирішення земельних спорів : автореф. дис... канд. юрид. наук / Л.В. Лейба. – Харків: 2005. – С. 8.

Ключові слова: земельні відносини, земельний спір, гарантії прав на землю, земельна ділянка.

Ключевые слова: земельные отношения, земельный спор, гарантии прав на землю, земельный участок.

Key words: Land relationships, land dispute, guarantees of land rights, land parcel.

КАНІВЕЦЬ ЛЮДМИЛА АНАТОЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри аграрного, земельного та екологічного права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ЩОДО ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ ВИКИДІВ ЗАБРУДНЮЮЧИХ РЕЧОВИН В АТМОСФЕРНЕ ПОВІТРЯ СТАЦІОНАРНИМИ ДЖЕРЕЛАМИ

За сучасних умов серед насущних проблем, що не втрачають своєї актуальності, залишається проблема забруднення атмосферного повітря, рівень якого є вкрай високим. Провідне місце серед основних забруднювачів належить, зокрема, підприємствам добувної та переробної промисловості, а також автотранспорту. Найбільша частка викидів забруднюючих речовин припадає на постачання електроенергії, газу, води. Серед хімічних речовин, що забруднюють повітря в результаті їх надходження від стаціонарних джерел, є діоксид та інші сполуки сірки, оксид вуглецю, метан тощо.

Основними причинами, що зумовлюють незадовільний стан якості атмосферного повітря в населених пунктах, відповідно до Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» [1], визначено недотримання суб'єктами господарювання норм природоохоронного законодавства та низькі темпи впровадження новітніх технологій. А тому, в сучасних умовах, покращення якості повітря та зниження рівня його забруднення проголошено у числі основних стратегічних завдань державної екологічної політики.

З метою запобігання шкідливому впливу на стан атмосферного повітря та здоров'я людей, згідно зі ст. 11 Закону України «Про охорону

атмосферне повітря» [2], здійснюється регулювання викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел.

Викиди забруднюючих речовин – це надходження в атмосферне повітря речовин хімічного або біологічного походження або їх сумішей, що прямо або опосередковано справляють негативний вплив на здоров'я людей, стан атмосферного повітря, довкілля у цілому. Відповідно до п. 1.14.5. Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві, затвердженій наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10 лютого 1995 року № 7 [3], під стаціонарним джерелом забруднення розуміється підприємство, цех, агрегат, установка або інший нерухомий об'єкт, що зберігає свої просторові координати протягом певного часу і здійснює викиди забруднюючих речовин в атмосферу.

Необхідною умовою здійснення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря є одержання дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами.

Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, відповідно до п. 2 постанови Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 302 [4], є офіційним документом, який дає право суб'єктам господарювання експлуатувати об'єкти, з яких надходять в атмосферне повітря забруднюючі речовини або їх суміші, за умови дотримання встановлених відповідних нормативів гранично-допустимих викидів та вимог до технологічних процесів у частині обмеження викидів забруднюючих речовин протягом визначеного в дозволі терміну.

Перелік умов, за наявності яких видаються дозволи на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря, на законодавчому рівні визначений у ч. 10 ст. 11 Закону України «Про охорону атмосферного повітря», серед яких: не перевищення протягом строку їх дії встановлених нормативів екологічної безпеки; не перевищення нормативів допустимих викидів забруднюючих речовин стаціонарних джерел; дотримання вимог до технологічних процесів у частині обмеження викидів забруднюючих речовин.

Наказом Міністерства охорони навколишнього природного середовища від 16 серпня 2004 року № 317 [5] затверджено Перелік типів устаткування, для яких розробляються нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел. Серед яких, зокрема, теплосилові установки, номінальна теплова потужність яких перевищує 50 МВт (п. 1), ливарні заводи для лиття чорних металів, виробнича потужність яких перевищує 20 тонн на день (п. 2) тощо. З урахуванням зазначеного виникає питання щодо порядку здійснення господарської діяльності, пов'язаної з викидами забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, у разі коли такий вплив не вноrmовано. До прикладу, під час використання суб'єктом господарювання стаціонарного джерела викиду, а саме теплосилової установки потужністю менше 50 МВт.

Так, обов'язок щодо отримання суб'єктом господарювання, об'єкт якого належить до першої, другої та третьої групи, відповідного дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами передбачений ч.ч. 5, 6 Закону України «Про охорону атмосферного повітря». З наведеного вдається можливим зробити висновок, що викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися лише за наявності відповідного дозволу.

Безпосередньо правова регламентація викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря у разі відсутності нормативів передбачена ст.14 зазначеного закону. Керуючись приписами даної норми варто відзначити, що викиди забруднюючих речовин, для яких не передбачено розробку відповідних нормативів екологічної безпеки, допускаються у виняткових випадках лише з дозволу, що надається суб'єкту господарювання уповноваженими законом органами, що визначені залежно від приналежності об'єкта до відповідної групи (першої та другої або третьої).

Заслугове уваги позиції Касаційного адміністративного суду у складі Верховного Суду України, викладена у відповідній постанові від 6 березня 2018 року у справі № 607/4516/17 [6] за результатами розгляду в касаційному порядку справи за позовом ОСОБА_2 до Державної екологічної інспекції у Тернопільській області про визнання протиправною та скасування постанови, за касаційною скаргою ОСОБА_2 на постанову Львівського апеляційного адміністративного суду від 28.11.2017 року. Зокрема, судом зазначено, що викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами можуть здійснюватися на підставі відповідного дозволу незалежно від групи суб'єкта господарювання.

Отже, господарська діяльність, пов'язана з прямим чи опосередкованими впливом на стан атмосферного повітря в результаті здійснення викидів забруднюючих речовин стаціонарними джерелами потребує обов'язкового отримання суб'єктом господарювання відповідного дозволу на здійснення таких викидів. Щодо типів устаткування, для яких не передбачено розробку відповідних нормативів гранично допустимих викидів забруднюючих речовин зі стаціонарних джерел, наявність дозволу на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря є обов'язковою при умові, що таке устаткування є стаціонарним джерелом викиду. Тобто, є підприємством, цехом, агрегатом, установкою або іншим нерухомим об'єктом, що займає певне місце на відповідній території, та здійснює викиди шкідливих речовин в атмосферне повітря.

Список використаної літератури:

1. Про основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28 лютого 2019 року. Відомості Верховної Ради України. 2019. № 16. Ст. 70.

2. Про охорону атмосферного повітря: Закон України від 16 жовтня 1992 року в редакції Закону України від 21 червня 2001 року. Відомості Верховної Ради України. 2001. № 48. Ст. 252.
3. Про затвердження Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві: наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10 лютого 1995 року № 7 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0061-95>.
4. Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян – підприємців, які отримали такі дозволи: постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 року № 302. Офіційний вісник України. 2002. № 12. Ст. 574.
5. Про затвердження Переліку типів устаткування, для яких розробляються нормативи граничнодопустимих викидів забруднюючих речовин із стаціонарних джерел: наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища України від 16 серпня 2004 року № 317. Офіційний вісник України. 2004. № 36. Ст. 2436.
6. Постанова Верховного Суду України від 6 березня 2018 року у справі № 607/4516/17. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72693712>

Ключові слова: атмосферне повітря, викиди, забруднюючі речовини, стаціонарне джерело забруднення, правова охорона.

Ключевые слова: атмосферный воздух, выбросы, загрязняющие вещества, стационарный источник загрязнения, правовая охрана.

Key words: air, emissions, polluting substances, stationary source of pollution, legal protection.

БОРДЕНЮК ОЛЬГА ВАСИЛІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри цивільно-правових дисциплін
Чернівецького юридичного інституту,
кандидат юридичних наук*

ОРГАНИ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ЯК СУБ'ЄКТИ ЗЕМЕЛЬНИХ ПРАВІДНОСИН У СФЕРІ НАДАННЯ ПРАВ НА ЗЕМЛЮ

Особлива роль землі в житті суспільства, характер і масштаби земельних перетворень є одним з вирішальних факторів, які визначають її роль в становленні і розвитку нової соціально-економічної формації в Україні. В системі соціально-економічних категорій земельні ресурси і земельні відносини є особливим блоком у зв'язку з властивостями землі як специфічного об'єкту власності [1].

Державна політика повинна бути спрямована на ефективне, раціональне та екологічно безпечне використання землі, повинні бути